

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 24/07-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 22. marca 2007 predbežne prerokoval sťažnosť P. L., Ž., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia jeho práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 2/2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. L. odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2006 doručená sťažnosť P. L., Ž., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), v ktorej namieta porušenie svojich práv podľa čl. 5 ods. 4 a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 2/2006, ktorého predmetom je dovolanie sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 T 2/2005 z 10. októbra 2005 a rozhodnutiu najvyššieho súdu z februára 2006, ktorý odvolanie proti rozsudku zamietol.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal dovolanie 15. marca 2006 a najvyšší súd dosiaľ v jeho veci nerozhodol. K možnosti využiť iné právne prostriedky na ochranu základných práv a slobôd sťažovateľ uviedol, že „proti konaniu resp. nekonaniu Najvyššieho súdu mám k dispozícii iba jeden účinný opravný prostriedok a ten práve vykonávam“.

Sťažovateľ v sťažnosti požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a navrhol, aby ústavný súd v jeho veci takto rozhodol:

„1) Právo P. L. zaručené čl. 5 ods. 4 Dohovoru (aj v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru) protiprávnym konaním Najvyššieho súdu SR v súvislosti s konaním vo veci Dovolania zn. 2 Tdo 2/2006 porušené bolo.

2) Sťažovateľovi sa prisudzuje finančné zadostučinenie vo výške 200 Sk (majetková ujma) a 600 tisíc Sk (nemajetková ujma) ktoré mu je do 2 mesiacov povinný Najvyšší súd vyplatiť.

Po uplynutí uvedených dvoch mesiacov až do urovnania je povinný NS vyplácať jednoduchý úrok v marginálnej úrokovej miere Európskej centrálnej banky plus tri percentá.

3) Najvyšší súd je povinný vo veci dovolania zn. 2 Tdo 2/2006 bez meškania začať konať a urýchlene rozhodnúť o podstate veci.“

II.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých

prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 79/06).

Podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru sa týka ochrany pred nezákonným pozbavením slobody zatknutím alebo iným spôsobom (podľa nášho právneho poriadku napr. zadržaním), t. j. ochrany, ktorú musia zmluvné strany Dohovoru zabezpečiť fyzickým osobám patriacim pod ich jurisdikciu ešte pred právoplatným rozhodnutím súdu o ich vine a treste, t. j. aj pred prípadným uložením trestu odňatia slobody (II. ÚS 156/06). V danom prípade bol sťažovateľ už odsúdený a na základe právoplatného odsudzujúceho rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 T 2/2005 z 10. októbra 2005 vykonáva uložený trest odňatia slobody, a preto najvyšší súd nemohol namietaným postupom zasiahnuť do jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru. Sťažnosť je preto v tejto časti zjavne neopodstatnená.

Vo vzťahu k námietke porušenia práva sťažovateľa podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru ústavný súd uvádza, že procesné garancie čl. 6 Dohovoru sa zásadne vzťahujú na konania, v ktorých sa rozhoduje o oprávnenosti trestného obvinenia osoby alebo o jej občianskych právach a záväzkoch. Z judikatúry ESLP vplýva, že v súvislosti s ochranou práva na prejednanie veci v primeranej lehote priznaného čl. 6 ods. 1 Dohovoru primeraná lehota na rozhodnutie v trestnej veci začína plynúť od obvinenia, ku ktorému spravidla dochádza v prípravnom konaní (napr. Wemhoff v. Spolková republika Nemecko, rozsudok z 27. júna 1968, séria A, č. 7, s. 26-27, § 19), a zahŕňa celé konanie vo veci, vrátane odvolacích konaní [„appeal proceedings“ (napr. König v. Spolková republika Nemecko, rozsudok z 28. júna 1978, séria A, č. 27, s. 33, § 98)].

Účel práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru [v rovnakom rozsahu aj práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)] v trestnom konaní pred súdom možno definovať aj ako potrebu, aby stav právnej neistoty osoby obžalovanej z trestného činu, o ktorej vine má rozhodnúť súd, bol odstránený právoplatným súdnym rozhodnutím v primeranej lehote.

Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) umožňuje vo vzťahu k právoplatnému rozhodnutiu súdu v trestnom konaní využiť dva mimoriadne opravné prostriedky – dovolanie (§ 368 a nasl. Trestného poriadku) a obnovu konania (§ 393 a nasl. Trestného poriadku).

Ústavný súd v konaniach o sťažnostiach namietajúcich porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru (ako aj základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy) postupom súdu v konaní o návrhu na obnovu konania vyslovil právny názor, že v štádiu do rozhodnutia o povolení obnovy konania alebo rozhodnutia o zamietnutí návrhu na obnovu konania nie je aplikovateľný čl. 48 ods. 2 ústavy v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov ani čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa práva na prejednanie veci súdom v primeranej lehote, pretože nejde o rozhodovanie v merite veci (t. j. o vine sťažovateľa, resp. o oprávnenosti trestného obvinenia proti nemu) a o odstránenie stavu jeho

právnej neistoty právoplatným súdnym rozhodnutím vo veci samej. Pri obnove konania podľa Trestného poriadku môže byť toto právo porušené v zásade len v štádiu po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o povolení obnovy konania. (napr. I. ÚS 63/05, III. ÚS 107/06, II. ÚS 253/06).

Rovnako postupuje v obdobných prípadoch EŠLP, ktorý vyslovil, že čl. 6 Dohovoru sa nevzťahuje na konanie o obnovenie trestného konania, ak ten, kto žiada o obnovenie trestného konania, bol právoplatne odsúdený, nie je trestne obvinený v zmysle tohto článku (napr. Fischer v. Rakúsko, č. 27569/02, rozhodnutie zo 6. mája 2003 a odkazy v tomto rozhodnutí).

EŠLP tiež judikoval, že čl. 6 Dohovoru nenúti zmluvné štáty vytvárať odvolacie alebo kasačné sudy. Ak však štát takéto sudy vytvorí, musí zaručiť oprávneným osobám pred týmito súdmi základné záruky obsiahnuté v čl. 6 Dohovoru (napr. Delcourt v. Belgické kráľovstvo, rozsudok zo 17. januára 1970, § 25; Kudla v. Poľská republika, rozsudok z 26. októbra 2000, § 122; Mikulová v. Slovenská republika, rozsudok zo 6. decembra 2005, § 52). V rozsudku Kudla v. Poľská republika z 26. októbra 2000 EŠLP vyslovil, že hoci spôsob akým sa aplikuje čl. 6 Dohovoru vo vzťahu k odvolacím alebo kasačným súdom závisí od konkrétnych okolností každého prípadu, bezpochyby odvolacie alebo kasačné konanie patrí do pôsobnosti čl. 6 Dohovoru.

Podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Dovolanie nemá odkladný účinok (§ 386 ods. 2 Trestného poriadku). Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorého cieľom je náprava právnych chýb rozhodnutia alebo konania, ktoré predchádzalo vydaniu rozhodnutia v trestnom konaní, t. j. náprava porušenia hmotnoprávnych, ako aj procesnoprávnych ustanovení, nie však preskúmanie skutkových okolností, ktoré sú predmetom ďalšieho mimoriadneho opravného prostriedku - obnovy konania.

Ústavný súd na základe uvedeného nemá pochybnosť, že aj na dovolacie konanie v rámci trestného konania je aplikovateľný čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Podľa názoru sťažovateľa proti nekonaniu najvyššieho súdu nemá k dispozícii iný účinný právny prostriedok nápravy okrem podania sťažnosti ústavnému súdu. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ pred podaním sťažnosti ústavnému súdu neuplatnil ochranu svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru podaním sťažnosti podľa ustanovenia § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorú ústavný súd považuje za sťažovateľovi dostupný a účinný prostriedok ochrany jeho základných práv alebo slobôd.

Podanie sťažnosti na priet'ahy orgánu štátnej správy súdov ústavný súd nevyžaduje ako podmienku prijatia sťažnosti na ďalšie konanie vtedy, ak z okolností konkrétneho prípadu vyplýva, že využitie uvedeného prostriedku nápravy nemožno pokladať za postup umožňujúci dosiahnuť účinnú ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov [resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, (napr. III. ÚS 132/05)]. Z predloženej sťažnosti takéto okolnosti nevyplývajú. Ústavný súd dospel k záveru, že nie je splnená podmienka podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti sa už ústavný súd žiadosťou o ustanovenie právneho zástupcu, ako aj ďalšími nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. marca 2007